

374

Wet van 3 juli 1986, houdende regelen inzake bescherming van de bodem (Wet bodembescherming)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het noodzakelijk is in het belang van de bescherming van het milieu regels te stellen ten einde de bodem te beschermen;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

HOOFDSTUK I. ALGEMEEN

Artikel 1

In deze wet en de daarop berustende bepalingen wordt verstaan onder:

- Onze Minister: Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer;
- de raad: de Centrale raad voor de milieuhygiëne;
- de inspecteur: de ter plaatse bevoegde inspecteur van het Staatstoezicht op de Volksgezondheid, die door Onze Minister is aangewezen;
- bodem: het vaste deel van de aarde met de zich daarin bevindende vloeibare en gasvormige bestanddelen en organismen;
- belang van de bescherming van de bodem: het belang van het voorkomen, beperken of ongedaan maken van veranderingen van hoedanigheden van de bodem, die een vermindering of bedreiging betekenen van de functionele eigenschappen die de bodem voor mens, plant en dier heeft;
- bodemkwaliteitseis: eis betreffende de kwaliteit van de bodem, die aangeeft in welke toestand de bodem met betrekking tot een of meer bij die eis aan te geven grootheden ten minste moet of zou moeten verkeren.

HOOFDSTUK II. ADVIESORGANEN

§ 1. *Technische commissie bodembescherming*

Artikel 2

1. Onze Minister stelt een Technische commissie bodembescherming in, die hem op zijn verzoek of uit eigen beweging van advies dient over aangelegenheden van technische aard op het gebied van de bodembescherming.

2. De commissie dient voorts de raad en andere adviescolleges van de regering op hun verzoek van advies over zodanige aangelegenheden.

Artikel 3

1. Lid van de commissie zijn deskundigen op het gebied van de bodembescherming. De commissie bestaat uit ten hoogste twaalf leden.
2. Onze Minister benoemt, schorst en ontslaat de voorzitter en de overige leden van de commissie.
3. De voorzitter en de overige leden worden benoemd voor de tijd van vijf jaar. Zij zijn terstond weder benoembaar. Zij kunnen te allen tijde ontslag nemen door een schriftelijke kennisgeving aan Onze Minister.
4. Hij die tot lid is benoemd ter vervulling van een tussentijds opgevacanteerde plaats, treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, had moeten aftreden.

Artikel 4

1. Onze Minister voegt aan de commissie een secretaris toe. Deze heeft in de vergaderingen van de commissie een raadgevende stem.
2. Onze Minister kan voorzien in een bureau voor de commissie, dat onder leiding staat van de secretaris.

Artikel 5

De commissie stelt, onder goedkeuring van Onze Minister, nadere regelen betreffende haar werkwijze.

§ 2. Provinciale bodembeschermingscommissie

Artikel 6

Provinciale staten stellen een provinciale bodembeschermingscommissie in, die het provinciaal bestuur op zijn verzoek of uit eigen beweging van advies dient over aangelegenheden op het gebied van de bodembescherming.

Artikel 7

1. Provinciale staten regelen de samenstelling van de in artikel 6 genoemde commissie. Bij algemene maatregel van bestuur worden rijksambtenaren aangewezen die ambtshalve als adviserend lid in deze commissie zitting hebben.
2. Gedeputeerde staten kunnen nadere voorschriften geven omtrent de taak en de werkwijze van de in artikel 6 genoemde commissie.

HOOFDSTUK III. ALGEMENE BEPALINGEN TER BESCHERMING VAN DE BODEM

§ 1. Algemene regels

Artikel 8

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem regels worden gesteld met betrekking tot het verrichten van handelingen waarbij stoffen die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten, op of in de bodem worden gebracht, ten einde deze aldaar te laten.
2. Hiertoe kunnen behoren regels met betrekking tot:
  - a. het ter bewaring opslaan van bij die maatregel aan te geven stoffen op of in de bodem;
  - b. het brengen van afvalstoffen op of in de bodem;
  - c. het op of in de bodem doen uitstromen van verontreinigd water of slib;

- d. het begraven van stoffelijke resten;
- e. het op de bodem verspreiden van as, afkomstig van de verbranding van stoffelijke resten.

Artikel 9

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem regels worden gesteld met betrekking tot het verrichten van handelingen waarbij stoffen die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten, aan de bodem worden toegevoegd, ten einde de structuur of de kwaliteit van de bodem te beïnvloeden.

2. Hiertoe kunnen behoren regels met betrekking tot:

- a. het op of in de bodem brengen van stoffen die de draagkracht van de bodem beïnvloeden;
- b. het op of in de bodem brengen van meststoffen.

Artikel 10

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem regels worden gesteld met betrekking tot het uitvoeren van werken op of in de bodem, waarbij ingrepen worden verricht of stoffen worden gebruikt, die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten.

2. Hiertoe kunnen behoren regels met betrekking tot:

- a. grond- en funderingswerken;
- b. bodemonderzoek;
- c. de aanleg van pijpleidingen of andere leidingen;
- d. het aanbrengen van opslagtanks of reservoirs;
- e. ontginningen, ontgrondingen of ontgravingen;
- f. diepe groundbewerking;
- g. werken in het kader van ontwatering, bronnering of grondwaterwinning.

Artikel 11

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem regels worden gesteld met betrekking tot het transporteren van bij die maatregel aan te geven stoffen die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten.

2. Hiertoe kunnen behoren regels met betrekking tot:

- a. het transporteren van zodanige stoffen met behulp van pijpleidingen of andere leidingen;
- b. het verrichten van overslaghandelingen met zodanige stoffen;
- c. het transporteren van zodanige stoffen met behulp van voertuigen.

Artikel 12

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem regels worden gesteld met betrekking tot het verrichten van handelingen waarbij als nevengevolg stoffen die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten, op of in de bodem geraken.

2. Hiertoe kunnen behoren regels met betrekking tot:

- a. het toepassen van gladheidsbestrijdingsmiddelen;
- b. het met bij die maatregel aan te geven stoffen behandelen van voorwerpen, ten einde oppervlaktelagen daarop aan te brengen of daarvan te verwijderen;
- c. het bewerken van voorwerpen, waarbij bij die maatregel aan te geven stoffen vrijkomen.

Artikel 13

Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem regels worden gesteld met betrekking tot het verrichten van niet onder de artikelen 8-12 vallende handelingen die erosie, verdichting of verzilting van de bodem tot gevolg kunnen hebben.

Artikel 14

Ieder die op of in de bodem handelingen verricht als bedoeld in de artikelen 8-13 en die weet of redelijkerwijs had kunnen vermoeden dat door die handelingen de bodem kan worden verontreinigd of aangetast, is verplicht alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevergd, teneinde die verontreiniging of aantasting te voorkomen, dan wel indien die verontreiniging of aantasting zich voordoet, deze zoveel mogelijk te beperken en de gevolgen daarvan zoveel mogelijk te beperken en ongedaan te maken.

Artikel 15

1. De krachtens de artikelen 8-13 bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels kunnen inhouden dat degene die daarbij aangewezen handelingen op of in de bodem verricht of doet verrichten, anders dan als ondergeschikte, aansprakelijk is voor de daardoor aangerichte schade, voor zover die schade het gevolg is van de door die handelingen veroorzaakte verontreiniging of aantasting van de bodem.

2. Bij de maatregel wordt het bedrag vastgesteld tot hetwelk de in het eerste lid bedoelde aansprakelijkheid ten hoogste geldt. Tevens wordt daarbij bepaald op welke van de in het eerste lid bedoelde personen de aansprakelijkheid rust.

3. De rechter kan de verplichting tot schadevergoeding matigen.

4. Dit artikel vervalt op het tijdstip waarop door het in werking treden van een wijziging van het Burgerlijk Wetboek wordt voorzien in het onderwerp van het eerste lid.

Artikel 16

1. Tot de krachtens de artikelen 8-13 bij algemene maatregel van bestuur te stellen regels kunnen behoren regels, inhoudende:

a. een verbod een werkzaamheid als daar bedoeld te verrichten indien daarbij niet voldaan wordt aan bij die maatregel gestelde eisen met betrekking tot de in het kader van die werkzaamheid te gebruiken stoffen of voorwerpen;

b. een verbod zodanige werkzaamheid te verrichten anders dan overeenkomstig bij die maatregel aan te geven eisen met betrekking tot de wijze waarop, de omstandigheden waaronder of de plaats waar die werkzaamheid mag worden verricht;

c. een verbod zodanige werkzaamheid te verrichten zonder dat bij een onderzoek op een bij die maatregel aan te geven wijze is aangetoond dat daardoor geen verontreiniging of aantasting van de bodem zal optreden, dan wel geen verontreiniging of aantasting die een bepaalde waarde overschrijdt;

d. een verbod zodanige werkzaamheid te verrichten zonder zulks te melden op een bij die maatregel aan te geven wijze aan een daarbij aan te geven overheidsorgaan onder vermelding van daarbij aan te geven gegevens.

2. Tot de in het eerste lid bedoelde regels kan tevens een verbod behoren in het kader van een werkzaamheid als daar bedoeld een bij die maatregel aan te geven voorwerp bestemd voor het opslaan of transporteren van daarbij aan te geven stoffen, te gebruiken indien dat voorwerp:

a. niet op een bij of krachtens die maatregel aan te geven wijze is goedgekeurd;

b. niet behoort tot een type dat bij een keuring verricht aan de hand van bij of krachtens die maatregel daartoe vastgestelde voorschriften, is goedgekeurd.

3. Indien van een werkzaamheid als bedoeld in de artikelen 8-13 een ernstige verontreiniging of aantasting van de bodem het gevolg kan zijn, kunnen de krachtens die artikelen bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels een algeheel verbod inhouden zodanige werkzaamheid te verrichten.

Artikel 17

1. De krachtens de artikelen 8-13 bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels kunnen de verplichting inhouden dat met betrekking tot werkzaamheden, behorende tot een daarbij aangewezen categorie die ernstige verontreiniging of aantasting van de bodem kunnen veroorzaken, degene die zodanige werkzaamheden verricht of doet verrichten, anders dan als ondergeschikte:

a. financiële zekerheid stelt voor het nakomen van krachtens de maatregel voor hem geldende regels;

b. financiële zekerheid stelt ter dekking van zijn aansprakelijkheid voor schade die voortvloeit uit door de werkzaamheden veroorzaakte verontreiniging of aantasting van de bodem.

2. Bij de maatregel worden nadere regels gesteld met betrekking tot die verplichting. Daarbij worden in ieder geval het bedrag waarvoor en de termijn gedurende welke de zekerheid ten hoogste moet worden in stand gehouden, aangegeven. Tevens kan daarbij nader worden geregeld op welke van de in het eerste lid bedoelde personen de verplichting rust. Bij de maatregel wordt het overheidsorgaan aangewezen, dat bevoegd is te bepalen in hoeverre de krachtens het eerste lid, onder a, gestelde zekerheid vervalt. Artikel 76, zesde tot en met negende lid, is van overeenkomstige toepassing met betrekking tot de invordering van het tot zekerheid gestelde bedrag. Bij de maatregel kunnen regels worden gesteld voor gevallen waarin aan de verplichting uitvoering wordt gegeven door het sluiten en in stand houden van een verzekering; daarbij wordt rekening gehouden met hetgeen redelijkerwijs door verzekering kan worden gedekt.

3. De krachtens de artikelen 8-13 bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels kunnen tevens de verplichting inhouden de bodem na beëindiging van een werkzaamheid als in die artikelen bedoeld in een bij die maatregel aan te geven toestand te brengen. Daarbij kunnen regels worden gegeven omtrent de wijze waarop die verplichting dient te worden nageleefd.

Artikel 18

1. De krachtens de artikelen 8-13 bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels kunnen de verplichting inhouden bij die maatregel aan te geven metingen, registraties of controles te verrichten ten einde gegevens te verkrijgen met betrekking tot een in de bodem gebrachte, geraakte of getransporteerde stof dan wel met betrekking tot de invloed van die stof op de bodem. Daarbij kunnen tevens eisen worden gesteld met betrekking tot de wijze waarop de metingen, registraties of controles dienen te worden verricht en de door middel daarvan verkregen gegevens aan een bij die maatregel aan te geven overheidsorgaan dienen te worden overgelegd.

2. De krachtens de artikelen 8-13 bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen regels kunnen voorts de verplichting inhouden te voldoen aan door bij die maatregel aan te geven overheidsorganen, omtrent daarbij vermelde onderwerpen, aan de betrokkene gestelde nadere eisen. In een beschikking waarbij een nadere eis wordt gesteld of gewijzigd, wordt

tevens een termijn, aanvangende op het tijdstip waarop die beschikking van kracht is geworden, vastgesteld, eerst bij het verstrijken waarvan de in de beschikking vervatte eis van toepassing wordt.

Artikel 19

Bij een algemene maatregel van bestuur vastgesteld krachtens de artikelen 8-13 kan worden bepaald dat bij die maatregel gestelde regels slechts gelden in gebieden behorende tot een daarbij met het oog op het karakter van de bodem aangegeven categorie.

§ 2. Bodemkwaliteitseisen

Artikel 20

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen in het belang van de bescherming van de bodem, rekening houdend met de functies en het karakter van de bodem, bodemkwaliteitseisen worden aangegeven, die de betrokken overheidsorganen in acht moeten nemen. Daarbij kunnen regels worden gesteld met betrekking tot het tussen de betrokken overheidsorganen te voeren overleg.

2. Bij een maatregel als bedoeld in het eerste lid kan een tijdstip worden bepaald, met ingang waarvan aan de verplichting moet worden voldaan.

3. Bij een maatregel als bedoeld in het eerste lid kan voorts worden bepaald dat daarbij aangegeven bodemkwaliteitseisen slechts gelden in gebieden, behorende tot een bij de maatregel aangegeven categorie.

4. In afwijking van het eerste lid kan het aangeven van bodemkwaliteitseisen ter uitvoering van internationale overeenkomsten of van besluiten van volkenrechtelijke organisaties geschieden door Onze Minister bij in het Staatsblad bekend te maken besluit.

HOOFDSTUK IV. MAATREGELEN VAN BIJZONDERE AARD

§ 1. Algemeen

Artikel 21

Indien een onmiddellijke voorziening geboden is, kan Onze Minister in het belang van de bescherming van de bodem een besluit nemen met betrekking tot een werkzaamheid als bedoeld in de artikelen 8-13. Zodanig besluit, dat in de Nederlandse Staatscourant wordt bekendgemaakt, vervalt zes maanden nadat het in werking is getreden of, indien binnen die termijn een algemene maatregel van bestuur ter vervanging van dat besluit in werking is getreden, op het tijdstip van die inwerkingtreding. De termijn kan door Onze Minister eenmaal bij een met redenen omkleed besluit, dat in de Nederlandse Staatscourant wordt bekendgemaakt, met ten hoogste zes maanden worden verlengd.

Artikel 22

1. Een ieder die betrokken is bij een werkzaamheid als bedoeld in de artikelen 8-13 en daarbij kennis neemt van een verontreiniging of aantasting van de bodem ten gevolge van een ongewoon voorval, dient hiervan terstond melding te maken bij degene die de werkzaamheid verricht.

2. Degene die de werkzaamheid verricht dan wel - in gevallen dat deze niet aanwezig of op korte termijn bereikbaar is - degene die van de verontreiniging of aantasting kennis neemt, maakt terstond melding van het voorval bij de burgemeester van de gemeente waar deze plaatsvindt.

3. De burgemeester doet omtrent de stand van zaken onverwijld mededeling aan de inspecteur en - indien de ernst van de verontreiniging of

aantasting naar zijn oordeel daartoe aanleiding geeft – tevens aan Onze commissaris in de provincie.

4. Degene die de werkzaamheid verricht, neemt onverwijld maatregelen teneinde de verontreiniging, de aantasting en de gevolgen daarvan te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.

§ 2. *Bevoegdheden in geval van ernstige verontreiniging of aantasting van de bodem*

Artikel 23

1. Indien de bodem ten gevolge van een ongewoon voorval ernstig is of dreigt te worden verontreinigd of aangetast, nemen gedeputeerde staten de naar hun oordeel noodzakelijke maatregelen ten einde de verontreiniging, de aantasting en de gevolgen daarvan, te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.

2. Met betrekking tot degene die een handeling verricht, die naar het oordeel van gedeputeerde staten de oorzaak of mede de oorzaak is van de ernstige verontreiniging of aantasting, kunnen de in het eerste lid bedoelde maatregelen inhouden:

a. een bevel die handeling te staken;

b. een bevel die handeling te staken indien niet voldaan wordt aan door gedeputeerde staten te stellen eisen.

3. Met betrekking tot degene op wiens grondgebied de oorzaak van de verontreiniging of de aantasting zich bevindt, dan wel de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen zich voordoen, kunnen de in het eerste lid bedoelde maatregelen een bevel inhouden daarbij na overleg met de inspecteur aan te geven personen op zijn grondgebied toe te laten en in de gelegenheid te stellen, zonedig met gebruik van hulpmiddelen:

a. ter plaatse een onderzoek in te stellen naar de oorzaak en de omvang van de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen;

b. de oorzaak van de verontreiniging of de aantasting weg te nemen dan wel de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen te beperken en zoveel mogelijk ongedaan te maken.

Artikel 24

Indien Onze commissaris in de provincie waar een verontreiniging of aantasting als bedoeld in artikel 23 zich voordoet, van oordeel is dat deze een zodanig gevaar voor de volksgezondheid of het milieu oplevert, dan wel daarvan een zodanige schade aan goederen te duchten is dat onverwijld handelen noodzakelijk is, worden de in artikel 23 bedoelde maatregelen, zolang deze toestand voortduurt en totdat gedeputeerde staten van hun bevoegdheden gebruik maken, door hem genomen.

Artikel 25

1. Gedeputeerde staten en Onze commissaris geven aan artikel 23 onderscheidenlijk artikel 24 geen toepassing – tenzij de geboden spoed zich daartegen verzet – zonder aan de inspecteur en de burgemeester van de gemeente waar de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen daarvan zich voordoen, de gelegenheid te hebben geboden hen terzake van advies te dienen.

2. Zij geven aan genoemde artikelen evenmin toepassing – tenzij de geboden spoed zich daartegen verzet – zonder aan de betrokkene de gelegenheid te hebben geboden binnen een daartoe te stellen termijn de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen ongedaan te maken.

3. Bij de beschikking waarbij een maatregel wordt genomen als bedoeld in artikel 23, wordt door gedeputeerde staten onderscheidenlijk Onze commissaris een termijn van ten hoogste een jaar gesteld, na het verstrijken waarvan de maatregel vervalt. Gedeputeerde staten kunnen zodanige termijn telkenmale voor ten hoogste een jaar verlengen indien naar hun oordeel de ernst van de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen niet of niet in voldoende mate is verminderd.

Artikel 26

1. De burgemeester van een gemeente waar zich een verontreiniging of een aantasting als bedoeld in artikel 23 voordoet dan wel de gevolgen daarvan zich voordoen, en de inspecteur kunnen gedeputeerde staten onderscheidenlijk Onze commissaris verzoeken aan de in artikel 23 bedoelde maatregelen toepassing te geven.

2. De beschikking, houdende de beslissing op zodanig verzoek, wordt aan de burgemeester en de inspecteur toegezonden. In geval van weigering is de beslissing met redenen omkleed.

Artikel 27

De inhoud van een ingevolge artikel 23 of 24 genomen beschikking wordt onverwijld aan de betrokkene, alsmede aan de burgemeester van de gemeente waar de verontreiniging, de aantasting of de gevolgen daarvan zich voordoen, medegedeeld. De beschikking is met redenen omkleed en wordt aan de betrokkene en in afschrift aan de burgemeester, de inspecteur en de provinciale bodembeschermingscommissie toegezonden.

HOOFDSTUK V. VRIJSTELLING EN ONTHEFFING

Artikel 28

1. Onze Minister kan in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw en Visserij, de Technische commissie bodembescherming gehoord, vrijstelling verlenen van krachtens Hoofdstuk III, paragraaf 1, gestelde regels, voor zover het belang van de bescherming van de bodem zich daartegen niet verzet.

2. Aan een vrijstelling worden de voorschriften verbonden, die nodig zijn in het belang van de bescherming van de bodem.

Artikel 29

1. Bij een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 8-13 kan bepaald worden dat bij de maatregel aangewezen overheidsorganen, in gevallen waarin het belang van de bescherming van de bodem zich daartegen niet verzet, op daartoe strekkend verzoek ontheffing kunnen verlenen van bij de maatregel aangegeven verboden en verplichtingen.

2. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend; aan de ontheffing kunnen voorschriften worden verbonden. De beperkingen en voorschriften worden gesteld in het belang van de bescherming van de bodem.

3. Bij een maatregel als bedoeld in het eerste lid kunnen met het oog op de nakoming van internationale verplichtingen regels worden gesteld met betrekking tot de gevallen waarin een ontheffing kan worden verleend en de voorschriften of beperkingen die in ieder geval aan een ontheffing dienen te worden verbonden.

4. Hoofdstuk 3 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Stb. 1981, 1) is van toepassing met betrekking tot de totstandkoming van een beschikking op een verzoek om verlening van een ontheffing.

Artikel 30

1. Beperkingen waaronder een ontheffing is verleend, en voorschriften die daaraan zijn verbonden, kunnen in het belang van de bescherming van de bodem worden gewijzigd, aangevuld of ingetrokken. Indien geen beperkingen of voorschriften zijn gesteld kan zulks in dat belang alsnog geschieden.

2. Een ontheffing kan geheel of gedeeltelijk worden ingetrokken indien:

- a. een aan de ontheffing verbonden voorschrift niet wordt nageleefd;
- b. zulks noodzakelijk is in het belang van de bescherming van de bodem.

3. Hoofdstuk 3 van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne is van toepassing met betrekking tot de totstandkoming van de beschikking op een verzoek van de houder van een ontheffing tot wijziging van daaraan verbonden voorschriften of beperkingen waaronder zij is verleend. Hoofdstuk 4 van die wet is van toepassing met betrekking tot de totstandkoming van andere beschikkingen krachtens het eerste lid en van beschikkingen krachtens het tweede lid, onder b.

Artikel 31

1. Het overheidsorgaan dat krachtens artikel 29, eerste lid, bevoegd is of zou zijn te beslissen op een verzoek om een ontheffing, stelt de inspecteur in de gelegenheid hem van advies te dienen omtrent het verzoek om ontheffing en omtrent het ontwerp van de beschikking daarop, alsmede omtrent het voornemen tot het geven van een beschikking en het ontwerp van een beschikking krachtens artikel 30, anders dan op verzoek van de houder van de ontheffing. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen andere overheidsorganen worden aangewezen, die, indien het verzoek een daarbij aangegeven onderwerp betreft, overeenkomstig de eerste volzin van dit lid in de gelegenheid worden gesteld van advies te dienen.

2. Gedeputeerde staten onderscheidenlijk burgemeester en wethouders zenden een afschrift van een overeenkomstig artikel 29 of 30 genomen beschikking aan Onze Minister.

Artikel 32

Indien toepassing is gegeven aan artikel 29, eerste lid, houden de krachtens dat artikellid aangewezen overheidsorganen een register bij, waarin aantekening wordt gehouden van de met betrekking tot ontheffingen genomen beschikkingen.

HOOFDSTUK VI. BEPALINGEN OP PROVINCIAAL NIVEAU TER BESCHERMING VAN DE BODEM

§ 1. Bodembeschermingsgebieden

Artikel 33

1. Gedeputeerde staten stellen een onderzoek in naar de aanwezigheid van in hun provincie gelegen gebieden, waarin de chemische, fysische en biologische eigenschappen van de bodem niet of slechts in geringe mate nadelig worden beïnvloed door menselijke activiteiten.

2. In het onderzoek worden mede betrokken de in de provincie gelegen gebieden, waarin een nadelige beïnvloeding van eigenschappen als in het eerste lid bedoeld, zonder ingrijpende maatregelen ongedaan kan worden gemaakt.

3. Onze Minister kan, in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw en Visserij, richtlijnen vaststellen omtrent de wijze waarop het onderzoek wordt verricht en de resultaten daarvan worden weergegeven.

Artikel 34

1. Op grond van het overeenkomstig artikel 33 ingestelde onderzoek stellen gedeputeerde staten, na overleg met de besturen van de betrokken gemeenten en de inspecteur, de provinciale bodembeschermingscommissie gehoord, voor de in het onderzoek betrokken gebieden die naar hun oordeel daarvoor in aanmerking komen, een intentieprogramma op, houdende de beleidsvoornemens en maatregelen, die zouden moeten worden uitgevoerd om de nadelige beïnvloeding van de chemische, fysische en biologische eigenschappen van de bodem in die gebieden te voorkomen onderscheidenlijk ongedaan te maken.

2. Het intentieprogramma heeft tevens betrekking op de in de provincie gelegen gebieden die in plannen als bedoeld in artikel 2a van de Wet op de ruimtelijke ordening zijn aangemerkt als waardevol gebied uit een oogpunt van natuur- en landschapsbehoud, waarvan de bodem bijzondere bescherming behoeft. Zodanige gebieden kunnen in het programma buiten beschouwing worden gelaten; de redenen daarvoor worden in het programma aangegeven.

3. Het intentieprogramma wordt ter vaststelling voorgelegd aan provinciale staten. Het programma gaat vergezeld van de resultaten van het onderzoek en van een of meer kaarten waarop de begrenzing van alle in het onderzoek betrokken gebieden is aangegeven.

4. Provinciale staten zenden het door hen vastgestelde intentieprogramma zo spoedig mogelijk aan Onze Minister. Het programma gaat vergezeld van de resultaten van het onderzoek en de daarbij behorende kaarten.

5. Het intentieprogramma wordt in elk geval herzien in het jaar voorafgaande aan de herziening van het streekplan.

Artikel 35

Bij de vaststelling of herziening van een streekplan houden provinciale staten rekening met het op grond van artikel 34, derde lid, vastgestelde intentieprogramma.

Artikel 36

1. Provinciale staten kunnen regels vaststellen ter bescherming van de chemische, fysische en biologische eigenschappen van de bodem in de bij het streekplan aangegeven bodembeschermingsgebieden.

2. De verordening is niet van toepassing op bodembeschermingsgebieden die krachtens de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572) zijn aangewezen als beschermd natuurmonument of als staatsnatuurmonument.

3. De verordening houdt ten aanzien van bodembeschermingsgebieden die door Onze Minister in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw en Visserij zijn aangewezen, geen regels in, die betrekking hebben op agrarische bedrijfsvoering.

4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen met betrekking tot de inhoud van verordeningen als bedoeld in het eerste lid regels worden gesteld.

5. Voordat gedeputeerde staten het ontwerp van de verordening ter vaststelling aan provinciale staten voorleggen, stellen zij een ieder gedurende een door hen te bepalen termijn van ten minste een maand in de gelegenheid wens en bezwaren aan hen ter kennis te brengen. Daartoe leggen zij het ontwerp voor een ieder ter inzage en maken zij op de in hun provincie gebruikelijke wijze die terinzageligging bekend.

6. Een verordening als bedoeld in het eerste lid wordt, nadat zij is vastgesteld, onverwijld aan Onze Minister toegezonden.

§ 2. Grondwaterbeschermingsgebieden

Artikel 37

1. Provinciale staten stellen een plan vast, dat de hoofdlijnen aangeeft voor de bescherming van de kwaliteit van het grondwater in hun provincie met het oog op de waterwinning. In het plan worden de gebieden aangegeven die hiertoe bescherming behoeven.

2. Het plan wordt zoveel mogelijk opgesteld in samenhang met het plan als bedoeld in artikel 8 van de Grondwaterwet.

3. Het plan berust mede op de beschikbare uitkomsten van het door gedeputeerde staten ingevolge artikel 33 in te stellen onderzoek.

Artikel 38

1. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld omtrent de inrichting van het plan, alsmede met betrekking tot de termijn waarbinnen het plan voor de eerste maal dient te zijn vastgesteld.
2. Het plan wordt ten minste eens in de tien jaren herzien.
3. Een besluit tot vaststelling of herziening van een plan wordt Onze Minister medegedeeld.

Artikel 39

1. Gedeputeerde staten horen bij de voorbereiding van het plan in ieder geval de provinciale bodembeschermingscommissie en de inspecteur.
2. Het ontwerp-plan ligt gedurende twee maanden ter inzage ter provinciale griffie en ter secretarie van de in de provincie gelegen gemeenten.
3. Van de terinzagelgging wordt tevoren kennis gegeven door gedeputeerde staten in de Nederlandse Staatscourant en in een of meer in de provincie verspreid wordende dag-, nieuws- of advertentiebladen en door burgemeester en wethouders op de in hun gemeente gebruikelijke wijze.
4. Gedurende de in het tweede lid bedoelde termijn kan een ieder bij gedeputeerde staten schriftelijk bezwaren indienen tegen het ontwerp-plan. Bij het voorstel tot vaststelling van het plan worden de ingediende bezwaarschriften overgelegd.

Artikel 40

1. Onze Minister kan, voor zover nationale belangen dat vorderen, aan provinciale staten aanwijzingen geven omtrent de inhoud van het plan. Indien de aanwijzing een vastgesteld plan betreft, kan bij de aanwijzing een termijn worden gesteld, binnen welke de herziening moet hebben plaatsgevonden.
2. Onze Minister gaat niet over tot het geven van een aanwijzing dan nadat hij de Technische commissie bodembescherming heeft gehoord en gedeputeerde staten in de gelegenheid heeft gesteld van hun gevoelen omtrent zijn voornemen te doen blijken. Hij deelt het voornemen, onder vermelding van de redenen daarvoor en van het gevoelen van gedeputeerde staten, mede aan beide Kamers der Staten-Generaal.
3. Provinciale staten stellen het plan vast of herzien het plan in overeenstemming met de gegeven aanwijzing.
4. Onze Minister zendt de raad een afschrift van de beschikking, houdende de aanwijzing. Deze beschikking wordt in de Nederlandse Staatscourant bekendgemaakt.

Artikel 41

1. Provinciale staten stellen regels vast in het belang van de bescherming van de kwaliteit van het grondwater met het oog op de waterwinning in de bij het plan aangegeven gebieden.
2. Aan de verordening ligt ten grondslag het in artikel 37 bedoelde plan.
3. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen met betrekking tot de inhoud van de in het eerste lid bedoelde verordening regels worden gesteld.
4. Een verordening als bedoeld in het eerste lid wordt, nadat zij is vastgesteld, onverwijld aan Onze Minister toegezonden.

HOOFDSTUK VII. ONDERZOEK IN HET BELANG VAN DE BESCHERMING VAN DE BODEM

Artikel 42

1. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald:
  - a. dat bij het van overheidswege verrichten van onderzoek in het belang van de bescherming van de bodem de bij die maatregel gestelde regels moeten worden in acht genomen;

b. dat bij die maatregel aangewezen besturen van provincies, gemeenten, rechtspersoonlijkheid bezittende lichamen als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen of andere openbare lichamen gehouden zijn in hun gezagsgebied met inachtneming van de bij die maatregel gestelde regels onderzoek als bedoeld onder a te verrichten of mede te werken aan zodanig onderzoek.

2. Regels als bedoeld in het eerste lid, onder a en b, kunnen onder meer betrekking hebben op:

- a. de wijze waarop het onderzoek dient te worden verricht;
- b. de frequentie van het onderzoek;
- c. de dichtheid van het net van in het kader van het onderzoek te gebruiken meetpunten;
- d. de verwerking en registratie van de uitkomsten van het onderzoek;
- e. de terbeschikkingstelling van uitkomsten en de verstrekking van inlichtingen daaromtrent aan de bij die maatregel aangewezen overheidsorganen.

Artikel 43

1. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat in bij die maatregel aan te geven gevallen daarbij aangewezen overheidsorganen, indien zij in het belang van de bescherming van de bodem een onderzoek ter plaatse nodig oordelen, aan de rechthebbenden ten aanzien van het gedeelte van de bodem waar dat onderzoek wordt ingesteld, de verplichting op kunnen leggen het verrichten van het onderzoek, zomede het aanbrengen, het aanwezig zijn, het onderhoud, het gebruik en het verwijderan van de voor dat onderzoek nodige middelen te gedogen, onverminderd het recht van deze rechthebbenden op schadevergoeding.

2. De verplichting wordt – tenzij de geboden spoed zich daartegen verzet – niet opgelegd dan nadat het betrokken overheidsorgaan van het voornemen daartoe de rechthebbenden bij aangetekende brief, onder opgave van redenen, mededeling heeft gedaan en hen in de gelegenheid heeft gesteld zich in persoon of bij gemachtigde te doen horen.

Artikel 44

1. Bij een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 8–13 kan worden bepaald dat degene die ingevolge die maatregel, op een daarbij aangegeven wijze onderzoek dient te verrichten op of in een gedeelte van de bodem ten aanzien waarvan hem de nodige bevoegdheid ontbreekt, een bij de maatregel aan te wijzen overheidsorgaan kan verzoeken de rechthebbenden daartoe een verplichting als bedoeld in artikel 43 op te leggen.

2. Bij toepassing van het eerste lid wordt in de maatregel tevens omschreven welke gegevens bij een verzoek overeenkomstig het eerste lid dienen te worden overgelegd.

3. Het betrokken overheidsorgaan stelt bij het opleggen van de verplichting zodanige voorwaarden dat de vergoeding van schade aan de rechthebbenden op voldoende wijze is verzekerd.

HOOFDSTUK VIII. FINANCIËLE BEPALINGEN

Artikel 45

De schade ten gevolge van een onderzoek als bedoeld in artikel 43 onderscheidenlijk artikel 44, wordt vergoed door het gezag dat de verplichting tot het gedogen van dat onderzoek heeft opgelegd, onderscheidenlijk door degene op wiens verzoek een zodanige verplichting is opgelegd. De vordering tot schadevergoeding staat ter kennisneming van het gerecht binnen het rechtsgebied waarvan het onderzoek is verricht.

Artikel 46

1. Indien degene op wie bepalingen van een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 8-13 van toepassing worden, zich daardoor voor kosten ziet gesteld dan wel schade lijdt, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoren te blijven, kent Onze Minister hem, voor zover op andere wijze in een redelijke vergoeding niet is of kan worden voorzien, op zijn verzoek dan wel ambtshalve een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.

2. Indien degene op wie bepalingen van een verordening als bedoeld in de artikelen 36 en 41 van toepassing worden, zich daardoor voor kosten ziet gesteld dan wel schade lijdt, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoren te blijven, kennen gedeputeerde staten hem, voor zover op andere wijze in een redelijke vergoeding niet is of kan worden voorzien, op zijn verzoek dan wel ambtshalve een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.

3. Indien degene tot wie een maatregel als bedoeld in de artikelen 23 en 24 zich richt, zich voor kosten ziet gesteld dan wel schade lijdt, die redelijkerwijs niet of niet geheel te zijnen laste behoren te blijven, kennen gedeputeerde staten hem, voor zover op andere wijze in een redelijke vergoeding niet is of kan worden voorzien, op zijn verzoek dan wel ambtshalve een naar billijkheid te bepalen schadevergoeding toe.

4. Een beschikking inzake een schadevergoeding is met redenen omkleed.

Artikel 47

1. Indien en voor zover kosten zijn gemaakt in verband met de verlening van schadevergoeding krachtens artikel 46, tweede lid, vanwege het van toepassing worden van een verordening als bedoeld in artikel 41, kunnen provinciale staten ter bestrijding van die kosten bij wijze van provinciale belasting ter zake van het onttrekken van grondwater een heffing instellen.

2. De in het eerste lid bedoelde heffing kan worden geheven van houders van inrichtingen, bestemd tot het onttrekken van grondwater, die zijn gelegen binnen een beschermingsgebied als bedoeld in Hoofdstuk VI, paragraaf 2, van deze wet, en die belang hebben bij de verordening waarvan de toepasselijkheid heeft geleid tot het verlenen van schadevergoeding. Onder inrichtingen als bedoeld in dit lid worden niet verstaan inrichtingen welke uitsluitend dienen tot het regelen van de vrije grondwaterspiegel of van de stijghoogte van het grondwater.

3. Als grondslag voor de heffing geldt de onttrokken hoeveelheid water.

4. Tot het instellen van een heffing wordt overgegaan binnen een jaar nadat de in het eerste lid bedoelde schadevergoeding is verleend. De heffing wordt jaarlijks geheven over een termijn van ten hoogste tien jaren.

5. Een besluit als bedoeld in het eerste lid behoeft Onze goedkeuring. De voordracht voor een besluit inzake goedkeuring wordt Ons gedaan door Onze Minister van Binnenlandse Zaken in overeenstemming met Onze Minister.

Artikel 48

1. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen heffingen worden ingesteld ter bestrijding van kosten voortvloeiende uit:

a. de uitvoering van deze wet;

b. maatregelen ter bevordering van het vervangen van stoffen en technieken, die verontreiniging of aantasting van de bodem ten gevolge kunnen hebben, door stoffen en technieken, waarbij die gevolgen zich niet of in mindere mate kunnen voordoen;

c. andere dan de onder a en b bedoelde in het bijzonder in het belang van de bescherming van de bodem getroffen maatregelen.

2. De in het eerste lid bedoelde heffingen kunnen ter zake van de hierna genoemde werkzaamheden worden geheven van:

a. degenen die stoffen gebruiken, vervaardigen, invoeren, in voorraad hebben, te koop aanbieden, afleveren of vervoeren, die – al dan niet als

bestanddeel van andere stoffen – op of in de bodem worden gebracht of geraken en deze kunnen verontreinigen of aantasten;

b. degenen die voorwerpen waarmee of waarin stoffen die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten, op of in de bodem worden gebracht, opgeslagen of getransporteerd, gebruiken, vervaardigen, invoeren, in voorraad hebben, te koop aanbieden, afleveren of vervoeren;

c. degenen die voorwerpen waarmee ingrepen in de bodem worden verricht, die redelijkerwijs kunnen leiden tot verontreiniging of aantasting van de bodem, gebruiken, vervaardigen, invoeren, in voorraad hebben, te koop aanbieden, afleveren of vervoeren;

d. degenen die op of in de bodem werken uitvoeren, waarbij ingrepen worden verricht, die de bodem kunnen verontreinigen of aantasten.

3. De in het eerste lid bedoelde heffingen kunnen ter zake van het gebruik maken van vrijstellingen en ontheffingen, verleend krachtens artikel 28, eerste lid, onderscheidenlijk artikel 29, eerste lid, worden geheven van degenen die een zodanige vrijstelling of ontheffing hebben verkregen.

4. Bij de bepaling van de hoogte van de heffingen wordt zoveel mogelijk als grondslag gebezigd:

a. voor wat betreft de heffingen, bedoeld in het tweede lid, onder a: de hoeveelheid en de hoedanigheid van de stoffen alsmede de wijze waarop de stoffen op of in de bodem worden gebracht of geraken;

b. voor wat betreft de heffingen, bedoeld in het tweede lid, onder b en c: de hoedanigheid en de omvang van de voorwerpen;

c. voor wat betreft de heffingen, bedoeld in het tweede lid, onder d: de mate en de hoedanigheid van de ingrepen alsmede de bodemgesteldheid van de plaats waar die ingrepen worden verricht en de wijze waarop die ingrepen worden verricht;

d. voor wat betreft de heffingen, bedoeld in het derde lid: de omvang van de werkzaamheid waarvoor de vrijstelling of ontheffing wordt verleend, alsmede de wijze waarop die werkzaamheid wordt uitgevoerd.

Artikel 49

Uit de opbrengst van de in artikel 48 bedoelde heffingen worden in elk geval bestreden:

a. de kosten van de op grond van artikel 46, eerste lid, toegekende schadevergoedingen;

b. de kosten van de op grond van artikel 46, tweede lid, toegekende schadevergoedingen, voor zover de toekenning is geschied met instemming van Onze Minister dan wel bij de beslissing op een krachtens artikel 56 ingesteld beroep en voor zover die kosten niet ingevolge artikel 47 op houders van inrichtingen als daar bedoeld kunnen worden verhaald.

Artikel 50

Volgens bij algemene maatregel van bestuur vast te stellen maatstaven worden aan de provincies en aan bij die maatregel aan te wijzen andere openbare lichamen uitkeringen gedaan als bijdrage in door hen gemaakte kosten als bedoeld in artikel 48, eerste lid.

Artikel 51

Aan de provincies en andere openbare lichamen wordt een bijdrage verleend in door hen gemaakte kosten ten gevolge van het toekennen van schadevergoedingen als bedoeld in artikel 45 indien die schadevergoedingen het gevolg zijn van het opleggen van een gedoogplicht ter uitvoering van een onderzoek als bedoeld in artikel 42, eerste lid, onder b, en mits de toekenning is geschied met instemming van Onze Minister dan wel de hoogte van de schadevergoeding is vastgesteld door het gerecht binnen het rechtsgebied waarvan het onderzoek is verricht.

Artikel 52

In de krachtens artikel 48 ten laste van de heffingen komende kosten, voor zover deze voortvloeien uit de toepassing van artikel 46, kan uit 's Rijks kas een bijdrage worden verleend, indien dit geboden is om ernstige economische verstoringen als gevolg van de onmiddellijke toepassing van zeer dwingende normen of het opleggen van hoge heffingen te voorkomen.

Artikel 53

1. De in artikel 48 bedoelde heffingen worden geheven en ingevorderd door of vanwege Onze daartoe door Ons aan te wijzen ministers, met dien verstande dat de betekening en tenuitvoerlegging van dwangbevelen door de rijksbelastingdienst geschieden.

2. Onverminderd het overigens in dit artikel bepaalde, geschieden de heffing en de invordering van de heffingen met overeenkomstige toepassing van hetzij de Algemene wet inzake rijksbelastingen (Stb. 1959, 301), als waren de heffingen rijksbelastingen, en de Wet van 22 mei 1845 (Stb. 22) op de invordering van 's Rijks directe belastingen, als waren de heffingen directe belastingen, andere dan grondbelasting, hetzij de Algemene wet inzake de douane en de accijnzen (Stb. 1961, 31), als waren de heffingen door het Rijk geheven en ingevorderde invoerrechten of accijnzen, met dien verstande dat, indien een heffing te zamen met een rijksbelasting wordt geheven en ingevorderd, met betrekking tot die heffing de bepalingen betreffende de heffing en de invordering van die rijksbelasting van toepassing zijn, ook wanneer deze afwijken van de genoemde wetten. Bij algemene maatregel van bestuur wordt bepaald welke van de in de vorige volzin genoemde wetten van overeenkomstige toepassing is met betrekking tot de heffing en de invordering van een heffing.

3. Ingeval een heffing wordt geheven ter zake van de invoer van goederen – waarbij onder invoer van goederen wordt verstaan het aanbrenge van goederen in het vrije verkeer – kan bij algemene maatregel van bestuur worden bepaald dat in de in die maatregel genoemde gevallen de heffing en de invordering van die heffing in afwijking van de Algemene wet inzake de douane en de accijnzen geschieden met overeenkomstige toepassing van de Algemene wet inzake rijksbelastingen en de Wet op de invordering van 's Rijks directe belastingen.

4. In het belang van een goede heffing en invordering kunnen bij algemene maatregel van bestuur:

- a. artikelen of onderdelen van artikelen van de in het tweede lid genoemde wetten buiten toepassing worden verklaard;
- b. aanvullende en zo nodig afwijkende regels worden gesteld met betrekking tot de onderwerpen die in de in het tweede lid genoemde wetten zijn geregeld.

5. De ingevolge het eerste lid aangewezen minister kan regels stellen met betrekking tot de uitoefening van bevoegdheden en de nakoming van verplichtingen van functionarissen, genoemd in de in het tweede lid bedoelde wetten, door degenen die zijn belast met de heffing en de invordering van een heffing.

6. Indien en voor zover de heffing geschiedt met toepassing van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, kunnen heffingen, behalve op de wijzen die zijn genoemd in die wet, ook worden geheven op andere bij algemene maatregel van bestuur te bepalen wijze. De op andere wijze geheven heffingen worden voor de toepassing van die wet aangemerkt als bij wege van aanslag geheven belastingen, met dien verstande dat wordt verstaan onder:

- a. aanslag, voorlopige aanslag, navorderingsaanslag: onderscheidenlijk het gevorderde, het voorlopig gevorderde, het nagevorderde bedrag;
- b. uitreiking van een aanslagbiljet: de kennisgeving van het onder a bedoelde bedrag;
- c. dagtekening van het aanslagbiljet: de dagtekening van de schriftelijke kennisgeving van het onder a bedoelde bedrag, of bij gebreke van een

schriftelijke kennisgeving de datum waarop het bedrag op andere wijze ter kennis van de heffingsplichtige is gebracht.

7. Bij algemene maatregel van bestuur kan worden bepaald dat voor de toepassing van de Wet administratieve rechtspraak belastingzaken (Stb. 1956, 323) Onze bij die maatregel aangewezen minister of een door deze aan te wijzen ambtenaar in de plaats treedt van de ambtenaar, bedoeld in Hoofdstuk II van die wet. Bij die maatregel kan voorts worden bepaald dat voor de toepassing van artikel 19 van de Wet administratieve rechtspraak belastingzaken Onze bij die maatregel aangewezen minister in de plaats treedt van Onze Minister van Financiën.

8. Ten aanzien van de ingevolge het zesde lid op andere wijze geheven heffingen treedt voor de toepassing van de Wet op de invordering van 's Rijks directe belastingen voor het kohier en het aanslagbiljet een daartoe bij algemene maatregel van bestuur bestemd schriftuur of, bij gebreke van zulk een schriftuur, de kennisgeving, op de wijze door de door Ons aangewezen minister te bepalen, van het verschuldigde bedrag aan de heffingschuldige in de plaats.

9. Met betrekking tot de betekening en de tenuitvoerlegging van een dwangbevel is bevoegd de door Onze Minister van Financiën aangewezen ambtenaar van de rijksbelastingdienst. De bevoegdheden, omschreven in de artikelen 7, 7bis en 17, tweede lid, van de Wet op de invordering van 's Rijks directe belastingen komen, zolang het dwangbevel in handen is van de rijksbelastingdienst, toe aan die ambtenaar.

10. Hoofdelijk aansprakelijk is:

a. voor de heffing, verschuldigd door een lichaam in de zin van de Algemene wet inzake rijksbelastingen zonder rechtspersoonlijkheid of zonder volledige rechtsbevoegdheid: ieder van de bestuurders;

b. voor de heffing, verschuldigd door een lichaam in de zin van de Algemene wet inzake rijksbelastingen, dat is ontbonden of dat niet binnen Nederland is gevestigd: ieder van de met de vereffening belaste personen, onderscheidenlijk de personen die het lichaam binnen Nederland vertegenwoordigen, behoudens voor zover deze personen aantonen dat de niet-voldoening niet aan hen is te wijten.

11. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld met betrekking tot de teruggave van heffingen als bedoeld in artikel 48 bij uitvoer van de goederen waarover zodanige heffing is betaald.

HOOFDSTUK IX. BEROEP

Artikel 54

1. Tegen een beschikking

a. houdende een beslissing op een verzoek om ontheffing krachtens artikel 29, eerste lid, daaronder niet begrepen een beschikking tot niet-ontvankelijkverklaring van de aanvrager;

b. houdende een beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 30, derde lid, eerste volzin, kan beroep worden ingesteld.

2. Hoofdstuk 5, paragraaf 1, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne is op een zodanig beroep van toepassing.

Artikel 55

1. Tevens kan beroep worden ingesteld tegen een beschikking houdende een beslissing als bedoeld in artikel 30, derde lid, tweede volzin.

2. Hoofdstuk 5, paragraaf 2, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne is op een zodanig beroep van toepassing.

Artikel 56

1. Voorts kan beroep worden ingesteld tegen een beschikking:
  - a. waarbij een nadere eis als bedoeld in artikel 18, tweede lid, wordt gesteld;
  - b. houdende een bevel krachtens artikel 23, tweede of derde lid, en 24;
  - c. tot verlenging van een termijn als bedoeld in artikel 25, derde lid, tweede volzin;
  - d. houdende een beslissing op een verzoek krachtens artikel 26;
  - e. tot niet-ontvankelijkverklaring van de aanvrager van een ontheffing als bedoeld in artikel 29, eerste lid;
  - f. houdende een beslissing als bedoeld in artikel 30, tweede lid, onder a;
  - g. houdende een verplichting als bedoeld in artikel 43 of 44;
  - h. houdende een beslissing op een verzoek als bedoeld in artikel 44, eerste lid;
  - i. houdende een beslissing op een verzoek om schadevergoeding krachtens artikel 46;
  - j. houdende een beslissing krachtens artikel 76, eerste lid, tot het vaststellen van een dwangsom;
  - k. houdende een weigering te voldoen aan een verzoek tot intrekking van een beschikking tot het vaststellen van een dwangsom, als bedoeld in artikel 76, vijfde lid.
2. Hoofdstuk 5, paragraaf 3, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne is op een zodanig beroep van toepassing.

HOOFDSTUK X. AMBTELIJKE BEVOEGDHEDEN

Artikel 57

1. Onze Minister wijst in overeenstemming met Onze bij algemene maatregel van bestuur aangewezen ministers ambtenaren aan, belast met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze wet bepaalde.
2. Voor de krachtens het eerste lid aangewezen ambtenaren, ressorterende onder een ander departement dan dat van Onze Minister worden regels betreffende de vervulling van hun in het eerste lid bedoelde taak niet gesteld dan in overeenstemming met Onze Minister.
3. Met het toezicht op de naleving van het bij of krachtens deze wet bepaalde binnen een gemeente of provincie zijn tevens belast de daartoe door het gemeentebestuur, onderscheidenlijk het provinciaal bestuur aan te wijzen ambtenaren. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen ter zake van de uitoefening van dat toezicht regels worden gesteld.
4. Een krachtens het eerste of het derde lid vastgesteld besluit wordt in de Nederlandse Staatscourant bekendgemaakt.

Artikel 58

De krachtens artikel 57 aangewezen ambtenaren zijn bevoegd inzage te verlangen en afschrift te nemen van boeken en andere zakelijke bescheiden waarvan de inzage redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.

Artikel 59

De krachtens artikel 57 aangewezen ambtenaren zijn bevoegd vervoermiddelen waarmee, naar zij redelijkerwijs kunnen vermoeden, stoffen worden vervoerd, die de bodem kunnen verontreinigen, staande te houden en hun lading te onderzoeken, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.

Artikel 60

De krachtens artikel 57 aangewezen ambtenaren zijn bevoegd met hun apparatuur alle plaatsen, met uitzondering van woningen, te betreden voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is. Zo nodig verschaffen zij zich toegang met behulp van de sterke arm.

Artikel 61

De krachtens artikel 57 aangewezen ambtenaren zijn bevoegd zich door personen die daartoe door hen zijn aangewezen, te doen vergezellen, voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.

Artikel 62

1. De krachtens artikel 57 aangewezen ambtenaren zijn bevoegd goederen, waaronder grond en grondwater, aan opneming en onderzoek te onderwerpen en daarvan monsters te nemen, een en ander voor zover dit redelijkerwijs voor de vervulling van hun taak nodig is.

2. De genomen monsters worden, voor zover mogelijk, aan de rechthabende teruggegeven.

Artikel 63

Ieder is verplicht aan de krachtens artikel 57 aangewezen ambtenaren desgevraagd alle medewerking te verlenen en alle inlichtingen te verstrekken, die zij redelijkerwijs bij de uitvoering van de hun op grond van deze wet opgedragen taak behoeven.

HOOFDSTUK XI. VERDERE BEPALINGEN

Artikel 64

1. Onze Minister stelt in overeenstemming met Onze Minister van Landbouw en Visserij elk jaar voor de eerstvolgende periode van vijf jaren een programma van maatregelen gericht op de bescherming van de bodem vast.

2. Het programma wordt elk jaar bij het ontwerp van wet tot vaststelling van het tot de verantwoordelijkheid van Onze Minister behorende begrotingshoofdstuk aan de Staten-Generaal overgelegd.

3. Het programma houdt in elk geval in:

a. een indicatieve raming van de in het begrotingsjaar en de in de op het begrotingsjaar volgende vier jaren ten laste van de heffingen als bedoeld in artikel 48 komende uitgaven;

b. een indicatieve raming van de voor de onder a bedoelde uitgaven jaarlijks benodigde heffingopbrengsten;

c. een overzicht van de uitvoering van de maatregelen, voorkomende in het voorafgaande programma.

Artikel 65

Voor de toepassing van deze wet met betrekking tot het gebied van het openbaar lichaam Rijnmond wordt dat gebied als het gebied van een afzonderlijke provincie beschouwd en de organen van het openbaar lichaam als provinciale organen.

Artikel 66

Voor de toepassing van de artikelen 22, 25, 26, 27, 34 en 39 wordt onderscheidenlijk het gebied van een bovengemeentelijk openbaar lichaam met een gemeente en het bestuur van zodanig lichaam met de gemeenteraad, onderscheidenlijk burgemeester en wethouders gelijk gesteld.

Artikel 67

In deze wet en de daarop berustende bepalingen worden ten aanzien van personen of colleges met enig openbaar gezag bekleed, de hun als zodanig toevertrouwde belangen, en ten aanzien van privaatrechtelijke organisaties de belangen met het oog waarop zij in het leven zijn geroepen, als hun belangen beschouwd.

Artikel 68

1. Wij kunnen in het belang van de landsverdediging van krachtens Hoofdstuk III, paragraaf I, gestelde regels:
  - a. bij algemene maatregel van bestuur, de Technische commissie bodembescherming gehoord, vrijstelling verlenen;
  - b. op daartoe strekkend verzoek ontheffing verlenen.
2. Aan een vrijstelling of ontheffing worden de voorschriften verbonden die naar Ons oordeel in het belang van de bescherming van de bodem nodig zijn.
3. De voordracht voor een besluit krachtens het eerste lid wordt Ons niet gedaan dan op verzoek van Onze Minister van Defensie.

Artikel 69

Een ieder die betrokken is bij de uitvoering van deze wet en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs moet vermoeden, en voor wie niet reeds uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift ter zake van die gegevens een geheimhoudingsplicht geldt, is verplicht tot geheimhouding daarvan behoudens voor zover enig wettelijk voorschrift hem tot bekendmaking verplicht of uit zijn taak bij de uitvoering van deze wet de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

Artikel 70

1. De voordracht voor een algemene maatregel van bestuur krachtens deze wet, die betrekking heeft op handelingen waarbij uit landbouwkundig oogpunt stoffen op of in de bodem worden gebracht, wordt Ons gedaan door Onze Minister van Landbouw en Visserij en Onze Minister gezamenlijk; de voordracht voor een algemene maatregel van bestuur krachtens deze wet wordt Ons gedaan door Onze Minister en Onze Minister van Landbouw en Visserij gezamenlijk, voor zover de maatregel in belangrijke mate mede betrekking heeft op handelingen die van invloed kunnen zijn op het agrarisch produktievermogen van de bodem dan wel op handelingen die van belang zijn met het oog op de bescherming van natuur en landschap.
2. De voordracht voor een algemene maatregel van bestuur krachtens de artikelen 8-13, waarbij toepassing wordt gegeven aan artikel 15, wordt Ons gedaan door Onze Minister en Onze Minister van Justitie gezamenlijk.
3. De voordracht voor een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 20, waarbij bodemkwaliteitseisen worden aangegeven, die in het bijzonder betrekking hebben op onder oppervlaktewateren gelegen gedeelten van de bodem, wordt Ons gedaan door Onze Minister en Onze Minister van Verkeer en Waterstaat gezamenlijk.

Artikel 71

1. Alvorens Ons een voordracht voor een algemene maatregel van bestuur krachtens de artikelen 8-13, 20 en 48 wordt gedaan, worden de raad en de Technische commissie bodembescherming gehoord.
2. Over een ontwerp van een algemene maatregel van bestuur krachtens de artikelen 8-13 en 20 wordt de raad niet gehoord dan nadat dit ontwerp in de Nederlandse Staatscourant is bekendgemaakt en aan een ieder de

gelegenheid is geboden binnen een bij die bekendmaking te stellen termijn wens en bezwaren ter kennis van Onze Minister te brengen. De binnen deze termijn ingekomen wens en bezwaren worden door Onze Minister ter kennis van de raad gebracht.

3. Het ontwerp wordt overgelegd aan beide Kamers der Staten-Generaal gelijktijdig met de bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant.

4. Een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in het tweede lid treedt niet eerder in werking dan een maand na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin hij is geplaatst.

Artikel 72

1. Het ontwerp van een algemene maatregel van bestuur krachtens artikel 48 wordt gelijktijdig in de Nederlandse Staatscourant bekendgemaakt en aan de beide Kamers der Staten-Generaal overgelegd.

2. Gedurende 30 dagen vanaf de dag waarop de bekendmaking is geschied, kan een ieder wens en bezwaren met betrekking tot het ontwerp ter kennis brengen van Onze Minister.

3. Binnen de in het tweede lid bedoelde termijn kan door of namens een der Kamers of door ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van een der Kamers van de Staten-Generaal de wens te kennen worden gegeven dat het in de maatregel te regelen onderwerp bij de wet wordt geregeld.

4. In een geval als bedoeld in het derde lid dienen Wij zo spoedig mogelijk een desbetreffend wetsontwerp in.

Artikel 73

Indien in deze wet geregelde onderwerpen in het belang van een goede uitvoering van de wet nadere regeling behoeven, kan deze geschieden bij algemene maatregel van bestuur.

Artikel 74

Een gedraging in strijd met een voorschrift, krachtens de artikelen 28, tweede lid, 29, tweede lid, of 30, eerste lid, aan een vrijstelling of ontheffing verbonden, is verboden.

HOOFDSTUK XII. DWANG- EN STRAFBEPALINGEN

Artikel 75

1. Voor zover het bestuur van een provincie, van een gemeente, van een rechtspersoonlijkheid bezittend lichaam als bedoeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen of van een ander openbaar lichaam daartoe niet bevoegd is, kan Onze Minister op kosten van de overtreder doen wegnemen, beletten, verrichten of in de vorige toestand herstellen hetgeen is of wordt gehouden, gemaakt, gesteld, ondernomen, nagelaten, beschadigd of weggenomen in strijd met een bij of krachtens deze wet vastgestelde regeling of gegeven bevel dan wel met een voorschrift, verbonden aan een krachtens deze wet verleende vrijstelling of ontheffing.

2. Behoudens in spoedeisende gevallen maakt Onze Minister van de bevoegdheid, bedoeld in het eerste lid, geen gebruik zonder de belanghebbende bij aangetekende brief de gelegenheid te hebben geboden binnen een daartoe te bepalen termijn alsnog aan zijn verplichtingen te voldoen.

Artikel 76

1. Een overheidsorgaan dat bevoegd is bestuursdwang toe te passen bij overtreding van een bij of krachtens deze wet vastgestelde regeling of gegeven bevel dan wel van een voorschrift, verbonden aan een krachtens

deze wet verleende vrijstelling of ontheffing, kan, indien dat naar zijn oordeel passender is dan toepassing van bestuursdwang en het belang van de bescherming van de bodem zich daartegen niet verzet, bepalen dat de overtreder een bij zijn besluit vast te stellen dwangsom verbeurt per dag waarop de overtreding voortduurt of wordt herhaald.

2. Het orgaan dat de dwangsom heeft vastgesteld, zendt een exemplaar van de beschikking aan de overtreder en de inspecteur, alsmede aan het bestuur van de betrokken gemeente in gevallen waarin dit de beschikking niet heeft gegeven.

3. Wanneer een dwangsom is vastgesteld wordt de overtreder in de gelegenheid gesteld de betrokken overtreding ongedaan te maken. Voor zover het onvermijdelijk is dat de overtreding met het oog daarop voortduurt, is geen dwangsom verschuldigd.

4. De dwangsom bedraagt ten hoogste tienduizend gulden per dag. Zij komt toe:

a. aan de gemeente, in gevallen waarin het gemeentebestuur haar vaststelt;

b. aan de provincie, in gevallen waarin het provinciaal bestuur haar vaststelt;

c. aan de Staat, in gevallen waarin Onze Minister haar vaststelt.

5. De overtreder kan het orgaan dat de dwangsom heeft vastgesteld, schriftelijk verzoeken het besluit tot verbeurte van de dwangsom in te trekken. Dat orgaan beslist zo spoedig mogelijk op het verzoek. Is het binnen één maand, nadat het verzoek is ontvangen, niet tot intrekking van het besluit tot verbeurte van de dwangsom overgegaan, dan wordt het geacht die te hebben geweigerd.

6. Het orgaan dat de dwangsom heeft vastgesteld, kan bij dwangbevel het verschuldigde bedrag invorderen.

7. Met betrekking tot de invordering door het gemeentebestuur en het provinciaal bestuur zijn de artikelen 155, leden 2-4, van de gemeentewet, onderscheidenlijk 119, leden 2-4, van de Provinciewet van toepassing.

8. Indien Onze Minister de dwangsom heeft vastgesteld, kan hij het ingevolge het eerste lid verschuldigde bedrag invorderen bij dwangbevel, dat op kosten van de schuldenaar bij deurwaardersexploit wordt betekend en ten uitvoer gelegd op de wijze bij het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ten aanzien van vonnissen en authentieke akten voorgeschreven.

9. Binnen dertig dagen na de betekening staat verzet tegen het dwangbevel open door dagvaarding van de Staat. Het verzet schorst de tenuitvoerlegging.

Artikel 77

Aan artikel 1, onder 3°, van de Wet op de economische delicten (Stb. 1950, K 258)¹ wordt toegevoegd: «de Wet bodembescherming, de artikelen 8-14, 21, 22, eerste, tweede en vierde lid, 23, tweede en derde lid, 24, 36, eerste lid, 41, eerste lid, 43, eerste lid, 44, eerste lid, 63 en 74;».

Artikel 78

Een gedraging in strijd met enige bij of krachtens deze wet vastgestelde bepaling, waarop ingevolge artikel 1, onder 3°, van de Wet op de economische delicten straf is bedreigd, is een overtreding; indien de dader echter weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat door zijn handelen aanmerkelijk gevaar ontstaat voor verontreiniging of aantasting van de bodem, is een zodanige gedraging een misdrijf.

HOOFDSTUK XIII. OVERGANGS- EN SLOTBEPALINGEN

Artikel 79

1. De bevoegdheid van gemeenten en waterschappen tot het maken van verordeningen blijft ten aanzien van het onderwerp waarin deze wet voorziet, gehandhaafd, voor zover deze verordeningen niet met het bij of krachtens deze wet bepaalde in strijd zijn.

2. In afwijking van de artikelen 81 van de Provinciewet, 194 van de gemeentewet en 3 van de Keurenwet blijven de bepalingen van verordeningen van provincies, van gemeenten en van waterschappen betreffende het onderwerp waarin deze wet voorziet – behoudens in de gevallen waarin strijd met de bij of krachtens deze wet gestelde voorschriften zou ontstaan – nog van kracht tot twee jaar na het in werking treden van dit artikel.

Artikel 80

Bij een algemene maatregel van bestuur als bedoeld in de artikelen 8–13 wordt voorzien in hetgeen met betrekking tot het gaan gelden van het in zodanige maatregel bepaalde regeling behoeft.

Artikel 81

Voor de uitvoering van deze wet ten aanzien van gebieden die niet deel uitmaken van een provincie, worden voor zover nodig bij algemene maatregel van bestuur regels gesteld ten aanzien van de overheidsorganen die de in deze wet vervatte bevoegdheden uitoefenen, en ten aanzien van de overheidsorganen die bij de uitvoering dienen te worden betrokken.

Artikel 82

Provinciale staten zenden Onze Minister een door hen vastgesteld intentieprogramma als bedoeld in artikel 34 voor de eerste maal binnen twee jaar na het in werking treden van dat artikel.

Artikel 83

De artikelen 8–13 zijn niet van toepassing op gedragingen, voor zover daaromtrent regels gelden, die zijn gesteld bij of krachtens de Mijwewet 1903 (Stb. 1904, 73), de Bestrijdingsmiddelenwet (Stb. 1962, 288), de Kernenergiewet (Stb. 1963, 82), de Mijwewet continentaal plat (Stb. 1965, 428), de Natuurbeschermingswet (Stb. 1967, 572), de Wet verontreiniging oppervlaktewateren (Stb. 1981, 573) of de Wet verontreiniging zeewater (Stb. 1981, 695).

Artikel 84

Aan artikel 9 van de Mijwewet 1903² wordt een lid toegevoegd, luidende: «4. De voordracht voor een algemene maatregel van bestuur krachtens het eerste lid, onder c, en – voor zover op onderdeel c betrekking hebbend – onder d, wordt Ons gedaan door Onze voornoemde Minister in overeenstemming met Onze Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.»

Artikel 85

Aan artikel 26, eerste lid, onder e, van de Mijwewet continentaal plat³ wordt, na «verontreiniging van de zee» toegevoegd: «of van de zeebodem of de ondergrond daarvan».

Artikel 86

Aan artikel 97 van de Afvalstoffenwet (Stb. 1977, 445)⁴ wordt – onder aanduiding van de huidige tekst van dat artikel als eerste lid – een lid toegevoegd, luidende:

«2. Deze wet is niet van toepassing op gedragingen, voor zover daaromtrent regels gelden, die zijn gesteld bij of krachtens de Wet bodembescherming.».

Artikel 87

Aan de in artikel 6, tweede lid, van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne⁵ genoemde wetten wordt toegevoegd: «de Wet bodembescherming», onder vermelding van jaartal en nummer van het Staatsblad waarin deze wet is geplaatst.

Artikel 88

In de Hinderwet (Stb. 1981, 410)⁶ wordt na artikel 38b een artikel ingevoegd, luidende:

«Artikel 38c

Deze wet is niet van toepassing op inrichtingen, voor zover daaromtrent regels gelden, die zijn gesteld bij of krachtens de Wet bodembescherming.».

Artikel 89

De Wet chemische afvalstoffen (Stb. 1981, 696)⁷ wordt gewijzigd als volgt.

A

Artikel 35 wordt gewijzigd als volgt.

In het eerste lid vervalt «, en, wanneer het betreft een ontheffing van het in artikel 31 gestelde verbod, indien het belang van de bescherming van het milieu zich daartegen niet verzet».

De derde volzin van het derde lid wordt gelezen: «Indien het een ontheffing betreft van het bepaalde in een krachtens artikel 34 vastgesteld besluit, kunnen de voorschriften en beperkingen mede worden gesteld in het door dat artikel beoogde belang.».

In het vierde lid wordt in plaats van: «het derde lid, onder a of b,» gelezen: «het derde lid, derde volzin,» en in plaats van: «het onderscheidenlijk in die onderdelen genoemde belang»: «het in die volzin genoemde belang».

B

Aan artikel 61 wordt – onder aanduiding van de bestaande tekst als eerste lid – een lid toegevoegd, luidende:

«2. Deze wet is niet van toepassing op gedragingen, voor zover daaromtrent regels gelden, die zijn gesteld bij of krachtens de Wet bodembescherming.».

Artikel 90

In de Wet op de lijkbezorging (Stb. 1869, 65)⁸ vervallen het derde en vierde lid van artikel 16; de leden 5–7 worden aangeduid als leden 3–5.

Indien het ontwerp van de Wet op de lijkbezorging, dat op 15 april 1971 bij de Staten-Generaal is ingediend, kracht van wet verkrijgt, vervalt artikel 33 van die wet alsmede de vermelding van dat artikel in de artikelen 87, onder 1°, en 91, tweede lid, van die wet.

¹ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 16 mei 1986, Stb. 300.

² Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 8 november 1980, Stb. 664.

³ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 23 juni 1976, Stb. 377.

⁴ Stb. 1977, 455, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 21 november 1985, Stb. 623.

⁵ Stb. 1986, 318.

⁶ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 29 augustus 1985, Stb. 494.

⁷ Laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 december 1985, Stb. 639.

⁸ Stb. 1955, 390, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 7 mei 1981, Stb. 330.

Zie voor de behandeling in de Staten-Generaal: Kamerstukken II 1980/81; 1981; 1983/84; 1984/85, 16 529

Hand. II 1984/85, blz. 4026-4050; 4128-4145;

4211-4264; 4277-4293; 4297-4309; 4426;

4437-4446; UCV 84 (1-13); 5234-5237;

5553-5556; 5564; 6023

Kamerstukken I 1984/85, 16 529 (231); 1985/86,

16 529 (61, 61a, 61b, 61c, 61d, 61e, 61f)

Hand. I 1985/86, blz. 1369-1389

Artikel 91

Deze wet kan worden aangehaald als: Wet bodembescherming.

Artikel 92

Deze wet treedt in werking op een door Ons te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden gesteld.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

Gegeven te 's-Gravenhage, 3 juli 1986

Beatrix

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
P. Winsemius

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks

Uitgegeven de tweeëntwintigste juli 1986

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes